

EUROPEISKA CENTRALBANKEN

EUROSYSTEMETS ALLMÄNNA RIKTLINJER FÖR INSÄTTNINGS- OCH UTTAGSAUTOMATER SOM DRIVS AV KREDITINSTITUT OCH ANDRA INSTITUT I EUROOMRÅDET SOM YRKESMÄSSIGT SYSSLAR MED SORTERING OCH DISTRIBUTION AV SEDLAR TILL ALLMÄNHETEN

ECB-rådet har noterat att kreditinstitut etablerade i euroområdet och andra institut i euroområdet som yrkesmässigt sysslar med sortering och distribution av sedlar till allmänheten (alla dessa kallas här efter ”operatörer av insättnings- och uttagsautomater”) har börjat investera i fristående utrustning där kunderna själva kan sätta in och ta ut sedlar (nedan ”insättnings- och uttagsautomater”).

Användningen av insättnings- och uttagsautomater kan ha en direkt effekt på penningomloppet. ECB-rådet betonar att insättnings- och uttagsautomater enbart får användas om automaterna klarar av att sortera bort förfalskade eller otjänliga sedlar så att en hög sedelkvalitet kan garanteras. Att båda kraven uppfylls bör kontrolleras av de nationella centralbankerna genom regelbundna stickprov. Eurosystemet har ansvar för att sätta eurosedlar i omlopp och därför behövs ett gemensamt ställningstagande från Eurosystemet.

Det gemensamma ställningstagandet har diskuterats med tillverkarna av insättnings- och uttagsautomater samt med diverse europeiska intresseorganisationer för kreditinstitut. ECB-rådet godkände vid sitt sammanträde den 18 april 2002 allmänna riktlinjer

för operatörernas användning av insättnings- och uttagsautomater samt minimistandarderna för sortering av sedlar i sådana automater. Villkoren för användning av insättnings- och uttagsautomater har getts formen av icke bindande riktlinjer och ECB-rådet har beslutat att de nationella centralbankerna i euroområdet snarast möjligt skall

medverka till att dessa icke bindande riktlinjer införs i nationella regelverk och avtal som gäller operatörer av insättnings- och uttagsautomater som har hand om penningomloppet. I avvaktan på att riktlinjerna genomförs på det nationella planet och i syfte att klargöra villkoren under vilka operatörerna kan använda insättnings- och uttagsautomaterna i euroområdet har ECB-rådet i det här skedet beslutat om att offentliggöra dessa allmänna riktlinjer på alla de officiella EU-språken på Eurosystemets webbplatser.

När Eurosystemets allmänna riktlinjer utarbetades beaktades artikel 6 i rådets förordning (EG) nr 1338/2001 av den 28 juni 2001 om fastställande av nödvändiga åtgärder för skydd av euron mot förfalskning ¹(”rådets förordning”).

Artikeln ålägger operatörer av insättnings- och uttagsautomater att ta alla eurosedlar ur omlopp som de vet eller har tillräckliga skäl att tro är falska. De skall utan dröjsmål överlämna dessa sedlar till de behöriga nationella myndigheterna. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att operatörer av insättnings- och uttagsautomater som åsidosätter sina skyldigheter kan bli föremål för effektiva, proportionella och avskräckande påföljder.

Utan att detta inskränker på de nationella åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna har ECB-rådet enats om följande allmänna riktlinjer för användning av insättnings- och uttagsautomater.

Operatörer av insättnings- och uttagsautomater skall dessutom följa all nationell lagstiftning om förfalskningar och penningtvätt.

I. Krav på detektering och sensorer

Det är mycket viktigt att säkerställa att förfalskningar upptäcks och att misstänkta förfalskningar inte sprids. Insättnings- och uttagsautomaterna måste därför kunna skilja mellan nedanstående fyra kategorier:

---

¹ EGT L 181, 4.7.2001, s. 6 f.

Kategori	Klassificering	Egenskaper	Åtgärd
1	Ingen sedel, känns ej igen	Inte identifierad som sedel av följande skäl: <ul style="list-style-type: none"> - fel bild eller format - transportfel (t.ex. dubbel inmatning) - stora hundöron eller delar av sedeln fattas - handskrivna anteckningar, mellan sedlarna annat material än sedelpapper, etc. - fel valutaslag. 	Tillbaka till kunden
2	Detaljer identifierade som förfalskade	Bild och format identifierade men en eller flera säkerhetsdetaljer (IR, UV, magnetism, säkerhetstråd etc.) saknas eller ligger klart utanför toleransgränsen.	Skall tas ur omlopp. Överlämnas, med information om kontohavaren, till de behöriga nationella myndigheterna när förfalskning har konstaterats. Kontohavarens konto krediteras ej.
3	Detaljer som inte helt godkänts. Misstänkta sedlar.	Bild, format och säkerhetsdetaljer (IR, UV, magnetism, säkerhetstråd etc.) identifierade men med kvalitets- och/eller toleransavvikelser. I de flesta fall otjänliga eller smutsiga sedlar.	Skall behandlas separat och transporteras till en nationell centralbank för äkthetskontroll. Information om kontohavaren skall lagras i fyra veckor och göras tillgänglig på begäran. Kontohavarens konto kan krediteras.
4	Sedlarna igenkända som äkta.	Alla äkthetskontroller gav positivt resultat.	Sedlarna kan åter sättas i omlopp. Krediteras kontohavarens konto.

Endast de sedlar som i) till fullo godkänts som äkta (kategori 4) och ii) uppfyller minimistandarderna för sortering (se avsnitt 3 nedan) får åter sättas i omlopp. Sedlar i kategori 2 och 3 skall tas ur omlopp och lagras och åtgärdas separat.

2. Identifiering av kontohavaren och spårning av transaktioner

Av säkerhetsskäl är det nödvändigt att registrera och identifiera i) sedlar/förfalskningar i kategori 2 och 3 och ii) respektive kontohavare för att transaktionen skall kunna spåras. Sedelns identifikationsuppgifter (t.ex. elektroniska "fingeravtryck" av sedlar eller andra metoder för identifiering) skall lagras tillsammans med kundidentifikationen i minst fyra veckor så att förfalskningar kan spåras tillbaka till kontohavaren.

Videoövervakning rekommenderas och kan ge ökat skydd mot kriminell verksamhet.

3. Sortering av otjänliga sedlar

Insättnings- och uttagsautomater skall kunna sortera ut otjänliga sedlar. Dessa skall sändas till respektive nationell centralbank. Otjänliga är sedlar som bedöms vara av så dålig kvalitet att de inte kan sättas i omlopp på nytt. Minimistandarderna för sortering av otjänliga sedlar skickas på begäran till berörda parter.

4. Information om eurosedlarna och deras säkerhetsdetaljer

Information om eurosedlarna och deras säkerhetsdetaljer gavs i samband med de tester som gjordes med eurosedlar under 2000 och 2001 till operatörer av insättnings- och uttagsautomater och tillverkare av uttagsautomater, sedelsorteringsautomater och automater som tar emot, detekterar och sorterar sedlar. Denna information, tillsammans med möjligheten att testa förfalskningar, bedöms vara tillräcklig för att säkerställa äkthetskontrollen av eurosedlar.

5. Prestandatester av maskiner och uppdatering av programvara för äkthetskontroll

Operatörerna av insättnings- och uttagsautomater bör använda sådana automater som uppfyller de krav som ställs i avsnitten 1, 2 och 3 ovan. Automattillverkarna skall bevisa att de har testat sina automater med förfalskningar vid nationella centralbanker i Eurosystemet eller vid nationella analyscenter i deras respektive medlemsstater. Operatörerna av insättnings- och uttagsautomater skall uppdatera programvaran för äkthetskontroll så att nya förfalskningar kan upptäckas.

Ingen certifiering av insättnings- och uttagsautomater kommer att utföras till automattillverkarna. Nationella centralbanker i Eurosystemet kan dock ge skriftliga utlåtanden om resultatet av testerna med förfalskade sedlar. Utlåtandena skall innehålla en klausul att informationen i dem och uppgifter om testerna endast får användas i bilaterala kontakter med kunderna och inte i någon typ av reklam eller marknadsföring. De nationella centralbankerna i Eurosystemet skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att förhindra missbruk av dessa skriftliga utlåtanden. De nationella centralbankerna kan utföra systemkontroller av insättnings- och uttagsautomaterna och bl.a. testa att sensorerna fungerar med önskad precision, att transaktionerna går att spåra samt att standarderna för lagring av uppgifter om och sortering av otjänliga sedlar uppfylls.

6. Insättningsautomater

De ovan nämnda allmänna riktlinjerna skall även gälla för insättningsautomater för självbetjäning² i de fall då ingen separat äkthetskontroll görs av kassapersonal före återanvändning av sedlarna. Detta har bedömts vara nödvändigt för att uppfylla kraven på att alla sådana sedlar skall tas ur omlopp som operatörerna vet eller har tillräckliga skäl att tro är falska (artikel 6 i ovan nämnda rådsförordning). För att tekniskt kunna anpassa befintliga maskiner kommer en övergångsperiod fram till den 30 juni 2003 att gälla. Under tiden kommer operatörerna givetvis att behöva följa artikel 6 i rådets förordning och nationell genomförandelagstiftning och vidta administrativa åtgärder i sin verksamhet.

24 maj 2002

---

² De sedlar som sätts in i dessa automater kommer i princip att krediteras insättarens konto.